

Besluit **Accreditatiebesluit met een positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor of Arts in het drama (academisch gerichte bachelor) van de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen**

datum	Samenvattende bevindingen en overwegingen
9 juni 2016	De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming op de onderstaande elementen uit het
onderwerp	visitatierapport.
Accreditatiebesluit	
(004528)	<i>Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau</i>
bijlagen	De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het beoogd eindniveau van de
4	afstudeerrichting Acteren als voldoende.

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het beoogd eindniveau van de afstudeerrichting Woordkunst als voldoende.

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het beoogd eindniveau van de afstudeerrichting Kleinkunst als voldoende.

De bacheloropleiding omvat 180 studiepunten. Gemiddeld zijn 66 studenten ingeschreven. De opleiding maakt deel uit van het Koninklijk Conservatorium, Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen. De opleiding heeft drie afstudeerrichtingen: Acteren, Kleinkunst en Woordkunst. Hoewel de leerresultaten die de drie afstudeerrichtingen beogen samen zijn gebracht, liggen hun focussen sterk uit elkaar. Dit is volgens de commissie begrijpelijk gezien de intrinsieke eigenheid van elk van de drie afstudeerrichtingen.

De afstudeerrichting Acteren beoogt het vormen van acteurs die inzetbaar zijn in verschillende soorten teksttheater. Het esthetische kader van deze acteursopleiding is geënt op de artistiek/pedagogische visie van Dora van der Groen. Met deze focus neemt ze een eigen plaats in binnen het Vlaamse toneelscholenlandschap.

De afstudeerrichting Kleinkunst wil autonome podiumkunstenaars opleiden die in staat zijn tot de creatie en realisatie van muziek en theater en alle mengvormen hiervan. Daarbij wil de afstudeerrichting vertrekken van de persoonlijkheid en de specifieke creatieve en vaktechnische vaardigheden van iedere student. Daarnaast vormt ook het tekst- en muziekmateriaal een belangrijk uitgangspunt. De afstudeerrichting Kleinkunst is de enige richting in Vlaanderen die een combinatie van muziek en theater aanbiedt. Uit de gesprekken met studenten, docenten, alumni en werkveld blijkt dat deze afstudeerrichting haar finaliteit en eigenheid duidelijker dient te omlijnen en te communiceren.

Pagina 2 van 9 Het aanscherpen van de finaliteit kan eventueel samenhangen met de zoektocht naar een nieuwe benaming voor de afstudeerrichting.

De afstudeerrichting Woordkunst is gebaseerd op drie pijlers: Podium, Schrijven en Media. De opleiding beoogt een student Woordkunst die een eigen schrijfstem ontwikkelt, die tekst interpreteert en voor een publiek weet te brengen, en die documentair materiaal monteert tot een nieuw verhaal, en in toenemende mate wordt aangemoedigd om te zoeken naar kruisbestuivingen binnen deze aangeleerde vaardigheden. De afstudeerrichting wil bij het aanleren van het métier het zoeken naar een eigen standpunt centraal stellen.

De beoogde leerresultaten van de opleiding kunnen volgens de commissie zonder twijfel de internationale toets doorstaan. Het uitvoeren van een internationale benchmark zou de positie van de opleiding verder kunnen versterken omdat dit de opleiding een spiegel kan voorhouden. De commissie beseft dat dit geen evidentie is mede gezien de culturele eigenheid en het academische karakter van de opleiding. De commissie suggereert daarom de benchmark uit te breiden naar andere (buitenlandse) kunstopleidingen.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsproces

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het onderwijsproces van de afstudeerrichting Acteren als voldoende.

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het onderwijsproces van de afstudeerrichting Woordkunst als goed.

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het onderwijsproces van de afstudeerrichting Kleinkunst als voldoende.

Om toegelaten te worden in de opleiding moeten studenten toelatingsproeven afleggen. Deze zijn op maat van de afstudeerrichtingen. Dankzij de profielen van de afstudeerrichtingen kiezen de kandidaat-studenten vandaag doelbewust voor een bepaalde afstudeerrichting. Wel is het de commissie opgevallen dat in het instroombeleid geen focus wordt gelegd op een streven naar culturele diversiteit.

Het programma kent een degelijke opbouw. De opleiding heeft een gemeenschappelijke stam aan opleidingsonderdelen die voor alle afstudeerrichtingen dezelfde zijn. In deze gemeenschappelijke stam zijn de clusters rond de ondersteunende en de theoretische vorming terug te vinden. Deze nieuw ingevoerde gemeenschappelijke stam van de opleiding is een positieve zaak die studenten weten te waarderen en die in de toekomst aanzet kan geven tot verdere samenwerking tussen studenten van de verschillende afstudeerrichtingen. Daarnaast kent de opleiding een evenwichtige balans tussen artistieke, ondersteunende en theoretische vakken.

De opleiding geeft aan dat het talige karakter van de opleiding de mogelijkheid tot internationalisering enigszins beperkt. Ook studenten- en docentenuitwisseling zijn zeer beperkt in de opleiding. De opleiding kan meer inzetten op werken met anderstalig materiaal. De cohabitatie met de Singel, dat internationaal als kunstencentrum gekend is, biedt mogelijkheden om over de landsgrenzen te kijken. Een bredere interdisciplinaire en internationale samenwerking zou een verrijking kunnen betekenen. In de afstudeerrichting Woordkunst worden reeds verschillende pogingen ondernomen om de internationalisering en interculturaliteit te versterken.

Pagina 3 van 9 De afstudeerrichtingen zijn de afgelopen jaren geëvolueerd, maar niet met dezelfde snelheid. Algemeen beschouwd is er nog marge voor progressie op vlak van ten eerste de positie van het onderzoek in de verschillende afstudeerrichtingen en ten tweede een aantal tendensen die de laatste decennia steeds meer aan belang hebben gewonnen in het artistieke landschap en in de samenleving, te weten: internationalisering, interculturalisering, interdisciplinariteit en ondernemerschap.

In de afstudeerrichting Acteren wordt het patrimonium van Dora van der Groen nog steeds gehanteerd als het filosofisch model waarop de afstudeerrichting bouwt. In deze geest zou de afstudeerrichting ook aandacht voor de 'p' van 'politiek' in het programma moeten hebben, zoals in de gesprekken door de docenten zelf werd aangehaald. Deze aandacht mag volgens de commissie explicieter aanwezig zijn. Daarnaast moet volgens de commissie ook het feit dat de opleiding zich in een grote stad bevindt waar vele mensen met een diverse achtergrond leven, meer zichtbaar zijn. De afstudeerrichting Acteren komt de commissie over als een eerder gesloten opleiding die vaker de stad en de wereld zou moeten opzoeken. Daarnaast geven studenten aan dat ze benieuwd zijn naar andere insteken in de opleiding dan het teksttheater.

Een balans die de opleiding in het oog moet houden is de verhouding tussen de beperkte kern van de vaste docenten die als sleutelfiguren fungeren en de grote groep van gastdocenten met heel beperkte aanstelling. De hoeveelheid gastdocenten is aanbevelenswaardig voor het garanderen van diversiteit, maar deze is eveneens een bedreiging om continuïteit en permanente ontwikkeling binnen de opleiding te bieden. De commissie meent dat de opleidingsverantwoordelijken dit zeker moeten bewaken. De studiebegeleiding wordt globaal genomen door de studenten als positief beoordeeld. De studenten en docenten staan in nauw contact met elkaar. Juist daarom is het belangrijk dat de studenten goed op de hoogte worden gebracht waar ze terecht kunnen in verband met problemen en geschillen.

De huidige infrastructuur van de opleiding is ontoereikend op het vlak van hoeveelheid leslokalen, de vrijheid die studenten hebben om 'rommel' te maken alsook de nood aan een ontmoetingsplek binnen campus deSingel. De opleiding is zich goed bewust van de problematiek, maar structurele maatregelen op korte termijn dringen zich op.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het gerealiseerd eindniveau van de afstudeerrichting Acteren als goed.

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het gerealiseerd eindniveau van de afstudeerrichting Woordkunst als goed.

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het gerealiseerd eindniveau van de afstudeerrichting Kleinkunst als goed.

De opleiding heeft in 2014 haar leerdoelen in een competentiematrix gebracht. Deze geeft per leerdoel ook de toetsmethode, het toetsmoment en de beoordelaar weer. Op deze manier heeft de opleiding een overzicht van de verschillende toetsmethodes en heeft ze hierdoor controle over haar toetssysteem dat ze waar nodig kan bijsturen en afstemmen op de geformuleerde leerdoelen en eindcompetenties. Het gevoerde toetsbeleid wordt door de studenten als transparant beschouwd.

Pagina 4 van 9 Ongeveer de helft van het studieprogramma van de drie bachelorjaren wordt aan de hand van projectopdrachten beoordeeld. De projectopdrachten zijn reeds in het eerste bachelorjaar prominent aanwezig, gekoppeld aan de artistieke uitvoering. Projectopdrachten komen bij Acteren en Kleinkunst vooral aan bod in het opleidingsonderdeel speltraining, dat door de drie modeltrajecten van de bacheloropleiding loopt. In de afstudeerrichting Woordkunst wordt er vooral binnen Podium en Schrijven aan de hand van projectopdrachten beoordeeld.

Het grootste en meest bepalende element voor de doorstroom van de student Drama ligt echter in de evaluatie van de artistieke uitvoering, die ieder jaar terugkeert onder de vorm van een jurybeoordeling. Tijdens het jurygesprek worden de waarden en (subjectieve) beoordelingen per jurylid aan elkaar afgemeten en geobjectiveerd en wordt op basis hiervan een geïndividualiseerde feedback en tussentijdse niveau-indicatie geformuleerd. Op het einde van het academiejaar wordt eveneens het eindniveau en de te verwachten evolutie besproken en wordt op basis hiervan een eindresultaat vastgelegd. De resultaten van de tussentijdse toonmomenten gelden daarbij als uitgangspunt, maar worden niet mathematisch verrekend in het eindresultaat.

Voor de artistiek uitvoerende opleidingsonderdelen geldt dat de leerdoelen minder specifiek zijn geformuleerd. Iedere student evolueert immers volgens een eigen artistieke parcours, dat niet steeds aan algemene maatstaven of een vastgelegd eindbeeld af te toetsen valt. Door middel van individuele begeleiding en trimestriële feedbackgesprekken, waarbij individuele aandachtspunten worden geformuleerd, geeft de opleiding de studenten een duidelijk beeld van de verwachte evolutie en het beoogde eindresultaat, zo beamen ook de studenten. Ook de opleidingsonderdelen die via permanente evaluatie worden beoordeeld zijn onderwerp van de tussentijdse feedbackgesprekken. Om de feedback van de docenten vlot te verzamelen, ontwikkelde de opleiding een online formulier.

De commissie heeft geconstateerd dat de opleiding haar kwaliteitszorg- mechanismen nog moet bijspijkeren. De opdeling van de opleiding in drie afstudeerrichtingen die elk een eigen eigenheid hebben, zorgt ervoor dat nog niet alles gestroomlijnd verloopt. De opleiding beschikt formeel gezien wel over voldoende hefboomen om een kwaliteitszorgbeleid te garanderen. Daarnaast werken de informele lijnen in de meeste gevallen efficiënt. De commissie stelde vast dat het aantrekken van nieuwe docenten in de verschillende afstudeerrichtingen vaak gepaard is gegaan met vernieuwing en het aanpakken van verbeterpunten.

Het studierendement van de bacheloropleiding ligt relatief hoog en kende de afgelopen jaren zelfs een lichte stijging. Sporadisch zijn er studenten die afhaken na hun eerste jaar. Wie daarna nog in de opleiding zit, slaagt er meestal in binnen de voorziene tijd zijn bachelordiploma te behalen. De meeste studenten stromen daarna door in de masteropleiding.

Eindoordeel commissie

De commissie heeft vastgesteld dat de afstudeerrichtingen van de opleiding Bachelor of Arts in het drama (academisch gerichte bachelor) voldoen aan alle generieke kwaliteitswaarborgen. Ze beoordeelt de kwaliteit van de afstudeerrichting Acteren is voldoende. De kwaliteit van de afstudeerrichting Kleinkunst is voldoende. De kwaliteit van afstudeerrichting Woordkunst is goed.

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van de commissie.

Bevindingen NVAO

- Het visitatierapport is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Kader voor de opleidingsaccreditatie 2de ronde (8 februari 2013);
- De commissie heeft voor de externe beoordeling het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (augustus 2013);
- Het visitatierapport geeft inzicht in de samenstelling van de commissie;
- Het visitatierapport bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor of Arts in het drama (academisch gerichte bachelor) van de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van de Codex Hoger Onderwijs, in het bijzonder de artikelen II.133-II.149, besluit de NVAO accreditatie te verlenen aan de opleiding Bachelor of Arts in het drama (academisch gerichte bachelor) georganiseerd door de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen. De opleiding wordt aangeboden te Antwerpen met de volgende afstudeerrichtingen: Acteren, Kleinkunst, Woordkunst. De kwaliteit van de afstudeerrichting Acteren is voldoende. De kwaliteit van de afstudeerrichting Kleinkunst is voldoende. De kwaliteit van afstudeerrichting Woordkunst is goed.

De accreditatie geldt van 1 oktober 2016 tot en met 30 september 2024.

Den Haag, 9 juni 2016

De NVAO
Voor deze:



Marc Luwel
(bestuurder)

¹ Het ontwerp accreditatiebesluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. De instelling heeft geen gebruik gemaakt van de gelegenheid om te reageren.

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het globaal oordeel van de NVAO weer, alsook het eindoordeel.

Generieke kwaliteitswaarborg	
Oordeel ²	
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsproces	Voldoende
3. Gerealiseerd eindniveau	Goed
Oordeel ³	
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsproces	Goed
3. Gerealiseerd eindniveau	Goed
Oordeel ⁴	
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsproces	Voldoende
3. Gerealiseerd eindniveau	Goed
Eindoordeel opleiding	
Afstudeerrichting Acteren	Voldoende
Afstudeerrichting Woordkunst	Goed
Afstudeerrichting Kleinkunst	Voldoende

² Afstudeerrichting Acteren / Locatie: Antwerpen

³ Afstudeerrichting Woordkunst / Locatie: Antwerpen

⁴ Afstudeerrichting Kleinkunst / Locatie: Antwerpen

Naam instelling	Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
Adres instelling	Lange Nieuwstraat 101 B - 2000 ANTWERPEN België
Aard instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam associatie	Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA)
Naam opleiding (Graad, kwalificatie, specificatie)	Bachelor of Arts in het drama
Niveau en oriëntatie	Academisch gerichte bachelor
Bijkomende titel	Geen
Opleidingsvarianten: – Afstudeerrichtingen – Studietraject voor werkstudenten	– Acteren, Kleinkunst en Woordkunst – Geen
Onderwijstaal	Nederlands
Vestiging(en) opleiding	Antwerpen
Studieomvang (in studiepunten)	180
Vervaldatum accreditatie, tijdelijke erkenning of erkenning nieuwe opleiding	30-9-2017
Academieja(a)r(en) waarin opleiding wordt aangeboden ⁵	2015-2016 (en verder)
(Delen van) studiegebied(en)	Muziek en Podiumkunsten
ISCED benaming van het studiegebied	Arts and Humanities

⁵ Betreft het lopende academiejaar, op het ogenblik van de accreditatieaanvraag

1. Onder begeleiding persoonlijke en artistieke projecten ontwikkelen en creëren binnen het brede spectrum van theatrale, muzikale en/of tekstuele praktijken.
2. Over de nodige technische vaardigheden beschikken inzake lichaam, stem, taal en ruimte.
3. Algemene kennis en inzicht hebben en blijven ontwikkelen in de maatschappelijke, culturele, artistieke, hedendaagse en historische context van de (podium) kunstenpraktijk.
4. Een onderzoekende houding ontwikkelen en aanscherpen in het uitwerken van projecten met anderen.
5. Kritisch reflecteren over eigen en andermans werk en praktijk en hier op heldere en doordachte wijze over communiceren.
6. Inzicht hebben in de interactie met andere artistieke disciplines en praktijken.
7. Vanuit persoonlijke en maatschappelijke betrokkenheid een eigen artistieke taal ontwikkelen.
8. Eigen werk presenteren aan een publiek, met aandacht voor keuze van medium en context.
9. Verschillende samenwerkingsverbanden aan kunnen gaan.

Pagina 9 van 9 **Bijlage 4: Samenstelling commissie**

Voorzitter:

- Ann Olaerts, voormalig directeur van de Toneelacademie Maastricht.

Leden:

- Piet Menu, directeur Vlaams Cultuurhuis Brakke Grond;
- Hendrik van Doorn, acteur, theatermaker (het kip);
- Bosse Provoost, Masteropleiding in het drama, School of Arts, Hogeschool Gent KASK (voor de opleidingen aan LUCA School of Arts en Erasmushogeschool Brussel).
- Maja Westerveld (student-lid), Masteropleiding in het drama, School of Arts, Erasmushogeschool Brussel, RITCS.

De commissie werd ondersteund door Patrick Van den Bosch, stafmedewerker kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad, secretaris.